

Asia: OM 9/021/2016

Tuomioistuinviraston perustaminen

Lausunnonantajan lausunto

Kannatatteko vai vastustatteko tuomioistuinviraston perustamista?

Kannatan

Mikä on yleinen arvionne toimikunnan ehdotuksesta?

Tuomioistuinviraston perustamisella on tarkoitus korostaa tuomioistuinten riippumatonta asemaa ja edistää tuomioistuinten hallintotehtävien tehokasta ja tuloksellista hoitamista. Edelleen tavoitteena on, että tuomioistuinvirasto olisi palveluorganisaatio, joka huolehtisi keskitetysti niistä tehtävistä, jotka eivät lain mukaan kuulu valtioneuvostolle tai tuomioistuimille. Näihin tavoitteisiin pääsemiseksi kansainvälinen kehityskin huomioon ottaen hovioikeus pitää ehdotuksessa esitettyä kannatettavana. Siihen nähden, että tuomioistuinviraston perustamista on valmisteltu jo pitkään, on hyvä, että asiassa ollaan edetty jo tähän vaiheeseen.

Miten arvioitte tuomioistuinviraston hoidettaviksi ehdotettuja tehtäviä?

Hovioikeus kannattaa ehdotuksessa esitettyjen tehtävien siirtämistä tuomioistuinvirastolle. Tuomioistuinviraston tehtävät on mainittu yleisellä tasolla lakiehdotuksen 19 a luvun 2 §:n 2 momentissa. Hovioikeus katsoo, että jatkovalmistelussa tulisi selvittää siirrettävien tehtävien sisältö ja laajuus tarkasti. Tämä on tärkeää erityisesti muun muassa sen vuoksi, että tuomioistuinvirastolla olisi alusta alkaen riittävät resurssit sille määriteltyjen tehtävien hoitamiseen.

Hovioikeus pitää kannatettavana, että tuomioistuinvirastolle keskitettäisiin myös erilaiset tiedotustehtävät.

Pidättekö toimikunnan arviota tuomioistuinviraston henkilöstömäärästä oikeana ja riittävänä?

Hovioikeus kiinnittää huomiota siihen, että ehdotuksen mukaan (s. 56) perustettavassa virastossa tulisi olla vähintään 45 henkilötyövuotta. Tämä henkilöstömäärä riittäisi turvaamaan tuomioistuinlaitoksen keskushallintotehtävien tyydyttävän hoitamisen, mutta mitoitus ei kuitenkaan olisi riittävä tuottamaan tuomioistuimille kaikkia tarpeellisia palveluita. Ehdotuksesta ei ilmene, mihin toimikunnan arvio henkilöstömäärästä perustuu.

Hovioikeus korostaa, että tuomioistuinvirastolla tulee olla alusta alkaen riittävä henkilöstömäärä virastolle määriteltyjen tehtävien hoitamiseen. Pelkästään tuomioistuinviraston toiminnan aloittaminen vaatii jo oman panostuksensa.

Verrattuna muista pohjoismaista väestömääriltään Suomea vastaaviin Norjaan ja Tanskaan tuomioistuinviraston henkilöstömäärä ei ole oikea. Norjassa yleisiä tuomioistuimia ovat korkein oikeus, kuusi ylioikeutta ja 65 kärjäoikeutta. Lisäksi Norjassa on 34 maaoikeutta ja kolme erityistuomioistuinta. Erillisiä hallintotuomioistuimia ei ole. Norjassa tuomioistuinhallinnon kokonaishenkilöstömäärä on 90-95. Tanskassa yleisiä tuomioistuimia ovat korkein oikeus, kaksi ylioikeutta, 24 kärjäoikeutta sekä meri- ja kauppaoikeus. Tanskassa ei ole erillisiä hallintotuomioistuimia. Tanskassa tuomioistuinhallituksen henkilöstömäärä on 90-95.

Edellä mainittuihin seikkoihin nähden hovioikeus ei pidä toimikunnan arviota tuomioistuinviraston henkilöstömäärästä oikeana ja riittävänä. Henkilöstömäärän tulisi olla vastaava kuin Norjassa ja Tanskassa.

Miten arvioitte toimikunnan ehdotusta tuomioistuinviraston johtokunnan kokoonpanosta ja nimeämismenettelystä?

Hovioikeus pitää Suomen tuomariliitto ry:n puheenjohtaja, hovioikeudenneuvos Kimmo Vanteen eriävää mielipidettä tuomioistuinviraston johtokunnan kokoonpanosta ja nimeämismenettelystä kannatettavana.

Miten arvioitte toimikunnan ehdotusta tuomioistuinviraston johtokunnan ja ylijohtajan välisestä toimivallanjaosta?

Hovioikeus kannattaa ehdotuksessa esitettyä.

Mikä on kantanne toimikunnan esittämään viraston sijaintipaikkaan ja sijaintipaikan valinnassa huomioon otettaviin seikkoihin?

Hovioikeus kannattaa ehdotuksessa esitettyä. Sijaintipaikkana Helsinki olisi viraston toimintaedellytysten kannalta paras vaihtoehto. Viraston sijaintipaikan valinnassa alueelliset näkökohdat eivät voi olla määrääviä.

Muuta huomioitavaa?

Ylijohtajan kelpoisuusvaatimusten osalta hovioikeus katsoo, että ylijohtajan kelpoisuusvaatimusten tulisi olla vastaavat kuin esimerkiksi valtakunnansyyttäjälle tai valtakunnanvoudille säädetyt kelpoisuusvaatimukset.

Valtakunnansyyttäjän kelpoisuusvaatimuksena on muu oikeustieteen ylempi korkeakoulututkinto kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinto, tehtävän edellyttämä monipuolinen kokemus sekä käytännössä osoitettu johtamistaito ja johtamiskokemus.

Valtakunnanvoudin kelpoisuusvaatimuksena on oikeustieteen maisterin tutkinto tai muu vastaava aikaisempi tutkinto, erinomainen perehtyneisyys ulosottoon ja hallintotehtäviin sekä käytännössä osoitettu hyvä johtamistaito ja johtamiskokemus.

Nieminen Pertti
Itä-Suomen hovioikeus

Kantanen Johanna
Itä-Suomen hovioikeus